

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/17/2025
Identifikačné číslo spisu:	1511820149
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1511820149.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobcu: J. W., narodený XX. P. XXXX, bytom M., zastúpený BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o. so sídlom Laurinská 4, Bratislava, IČO: 36 833 533, proti žalovanému: CRN1, zzpo, v likvidácii, so sídlom Miletičova 1, Bratislava, IČO: 50 892 525, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., so sídlom Martina Granca 44, Bratislava, IČO: 52 262 821, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B5-29Cr/15/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2024 č. k. 28CoR/1/2024-340, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2024 č. k. 28CoR/1/2024-340 a rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo 6. apríla 2023 č. k. 29Cr/15/2018-262 a vec v r a c i a Mestskému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. apríla 2023 č. k. 29Cr/15/2018-262, vo výroku I. žalobu zamietol, vo výroku II. návrh žalobcu na odklad vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku zamietol a vo výroku III. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

1.1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD/262/2017 z 2. januára 2018 vydaného ad hoc rozhodcom J.. V. M., so sídlom B., z dôvodu nedostatku právomoci na prejednanie žaloby v rozhodcovskom konaní. Žalovaný sa ako žalobca žalobou podanou na rozhodcovský súd domáhal voči žalobcovi ako žalovanému 1/ a voči J. K. ako žalovanému 2/ zaplatenia sumy vo výške 4 715,91 eura s príslušenstvom. Rozhodcovský súd žalobe vyhovel a žalovaní 1/ a 2/ boli zaviazaní na náhradu škody spoločne a nerozdielne.

1.2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 4 ods. 7, § 21 ods. 1, 2 a 4, § 40 ods. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZRK“ alebo „zákon o rozhodcovskom konaní“) v spojení s § 78 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Zameral sa na otázku procesného spoločenstva, pričom konštatoval, že o nútené spoločenstvo ide vtedy, ak z

osobitného predpisu sa pre úspech v spore vyžaduje účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. V predmetnej veci bol podľa súdu prvej inštancie týmto osobitným zákonom zákon o rozhodcovskom konaní, ktorý stanovuje podmienky pre konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Pre riadne uplatnenie tohto práva bolo podľa súdu prvej inštancie potrebné, aby žaloba bola podaná účastníkmi rozhodcovského konania, v danom prípade v procesnom postavení žalovaných, ako subjektmi spoločne a nerozdielne zaviazanými na plnenie. V konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku sa musí o zrušení rozhodcovského rozsudku rozhodnúť vo vzťahu ku všetkým subjektom, ktorých rozhodcovský rozsudok zaväzuje, ktorým priznáva judikovanú pohľadávku a ukladá judikovanú povinnosť. Stranami sporu v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku musia byť všetci tí, ktorí boli účastníkmi rozhodcovského konania a ide o nútené spoločenstvo v zmysle § 78 CSP. Ak by súd žalobe vyhovel a zrušil rozhodcovský rozsudok výlučne voči žalobcovi, došlo by k opätovnému konaniu o žalobe z rozhodcovského konania, ale voči žalovanému 2/ by to už nebolo možné. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že zo zákona o rozhodcovskom konaní ako osobitnom predpise, sa vyžaduje pre úspech žalobcov, aby v tomto súdnom spore boli všetci, ktorí boli účastníkmi rozhodcovského konania na podklade žaloby podanej v rozhodcovskom konaní. Keďže táto podmienka splnená nebola, súd prvej inštancie žalobu zamietol a o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. apríla 2024 č. k. 28CoR/1/2024-340, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd poukázal na rozdielnu rozhodovaciu prax v otázke posúdenia vecnej legitímácie v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 ZRK v rámci obchodného kolégia Krajského súdu v Bratislave. Odvolací súd vo veci sp. zn. 4CoR/1/2020 týkajúcej sa totožných sporových strán potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bol rozhodcovský rozsudok zrušený. Podľa odôvodnenia predmetného rozhodnutia postačovalo, že žalobu podal jeden zo žalovaných v rozhodcovskom konaní a žalobu podal proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania (žalobcovi). Právna úprava v § 40 ods. 1 ZRK neuvádza, že účastníkom konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku musia byť všetci tí, ktorí boli účastníkmi rozhodcovského konania. Z pohľadu uplatneného nároku v zmysle § 194 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“) ide o samostatné procesné spoločenstvo podľa § 76 CSP, keďže ide o samostatné práva a povinnosti a každý zo solidárne zaviazaných dlžníkov koná sám za seba. Vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2CoR/4/2020 odvolací súd potvrdil zamietnutie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku s poukazom na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie.

2.2. S poukazom na konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2CoR/4/2020 sa odvolací súd stotožnil s tam prijatými závermi, pričom konštatoval, že v prípade žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku ide o osobitný druh určovacej žaloby, o posúdenie platnosti súkromnoprávneho aktu obdobné ako je posúdenie platnosti zmluvy v hmotnom práve (Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. Plz. ÚS 5/2015). Ak sa vyžaduje pri žalobe o určenie neplatnosti zmluvy účasť všetkých zmluvných strán v sporovom konaní, potom aj v prípade zrušenia rozhodcovského rozsudku musia byť všetci účastníci rozhodcovského konania stranami v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ide o nútené spoločenstvo v zmysle § 78 CSP vyplývajúce z § 40 ods. 1 ZRK. Na uvedenom závere podľa odvolacieho súdu nemení nič ani skutočnosť, že žalovaní 1/ a 2/ boli v rozhodcovskom konaní zaviazaní na plnenie spoločne a nerozdielne, čo zakladá samostatné procesné spoločenstvo. V prípade žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku nejde o odvolací prieskum, nie je preto možné aplikovať úpravu odvolacieho konania, v ktorom môže aj len jeden zo solidárne zaviazaných žalovaných podať odvolanie. Odvolací súd ďalšie odvolacie námietky spočívajúce v porušení postupu podľa § 181 ods. 2 a § 204 CSP nevyhodnotil ako spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalovanému ako úspešnej strane sporového konania priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhuje, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací dôvod žalobca vymedzil nesprávnym právnym posúdením veci v spojení s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že pri žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku musia byť stranami konania všetci účastníci rozhodcovského konania. Ak by malo ísť o nútené spoločenstvo, právna úprava by musela výslovne upravovať, že kto má byť stranou sporu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Žalobca pre porovnanie poukázal na § 21 ods. 4 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov. Z ustanovenia § 40 ods. 1 ZRK a ani z dôvodovej správy k zákonu č. 336/2014 Z. z. nevyplýva, že by sa pre úspech v spore o zrušenie rozhodcovského rozsudku vyžadovala účasť všetkých účastníkov rozhodcovského konania. Predmetnú právnu otázku bolo podľa dovolateľa potrebné vyriešiť tak, že žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 ZRK je potrebné podať proti druhému účastníkovi vystupujúcemu v rozhodcovskom konaní na strane žalobcu a ak je takých subjektov viac, žalobca musí žalobu podať proti všetkým účastníkom z rozhodcovského konania na strane žalobcu. Pre úspech v spore sa nevyžaduje, aby stranami sporu boli všetci žalovaní z rozhodcovského konania.

4. K dovolaniu žalobcu doručil súd vyjadrenie žalovaný. Žalovaný poukázal na ustanovenie § 43 ods. 1 ZRK, podľa ktorého, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. V prípade zlého určenia okruhu strán súdneho konania rozdielne od okruhu účastníkov rozhodcovského konania by takýto postup súdu nebol možný. Už v rozhodcovskom konaní podľa žalovaného išlo o nerozlučné spoločenstvo žalovaných. Žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Cdo/156/2011, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8MCdo/5/2014, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/156/2011, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/197/2010 a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. septembra 2017 sp. zn. III. ÚS 572/2017. Žalovaný zároveň uviedol, že súd po uplynutí lehoty stanovenej § 40 ods. 1 ZRK nemohol pripustiť zmenu žaloby ani doplnenie strán konania.

5. Dovolateľ doručil najvyššiemu súdu dovoláciu repliku zo 6. novembra 2025. Žalobca v predmetnom vyjadrení poukázal na skutočnosť, že žiadne zo žalovaným označených rozhodnutí výslovne tu vzniknutú právnu otázku nerieši. Žalobca poukázal na postup súdu v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4CoR/1/2020 medzi totožnými stranami, v ktorom Okresný súd Bratislava V zrušil napadnutý rozhodcovský rozsudok len vo vzťahu k žalobcovi a vo zvyšku podanú žalobu zamietol. V takom prípade nevzniká problém pri ďalšom postupe súdu po zrušení rozhodcovského rozsudku vo vzťahu k žalobcovi.

6. Žalobca doručil najvyššiemu súdu ďalšie vyjadrenie zo 7. mája 2026, v ktorom poukázal na postup Mestského súdu Bratislava III, ktorý po právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4CoR/1/2020 (na ktorý žalobca poukazoval v dovolaní) v súlade s § 43 ods. 1 ZRK pokračuje v konaní pod novou sp. zn. 77Cr/20/2025, a to výlučne medzi CRN1, zzpo v likvidácii a J.. V. W. bez účasti pôvodného žalovaného 2/ J. K.. Žalobca zároveň zdôraznil gramatický výklad § 40 ods. 1 ZRK, hmotnoprávnu povahu solidárnych záväzkov, nesprávne použitie analógie so žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. c) CSP a možnosť žalobcu z rozhodcovského konania mariť prípadné konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku dohodou s niektorým zo žalovaných.

7. Dovolateľ ďalším vyjadrením z 15. júna 2026 poukázal na skutočnosť, že konanie vedené na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 77Cr/20/2025 bolo uznesením z 11. júna 2026 zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku v určenej lehote žalobcom CRN1, zzpo, v likvidácii.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana sporu, zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné i dôvodné.

9. Dovolateľ vidí dôvodnosť svojho dovolania v nesprávnom vyriešení právnej otázky charakteru procesného spoločenstva žalobcov v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 ZRK, pokiaľ v samotnom rozhodcovskom konaní vystupovalo viacero žalovaných a rozhodcovským rozsudkom boli zaviazaní zaplatiť žalovanú pohľadávku spoločne a nerozdielne.

10. Odvolací súd sa v predmetnej právnej otázke stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, podľa ktorého osobitný predpis reprezentovaný § 40 ods. 1 ZRK stanovuje, že sporovými stranami konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku musia byť všetci účastníci rozhodcovského konania. Keďže na strane žalobcu nevystupujú obidvaja žalovaní z rozhodcovského konania, žalobu bolo potrebné podľa odvolacieho súdu zamietnuť.

11. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Najvyšší súd konštatuje, že dovolateľom vymedzená právna otázka bola podstatná pre rozhodnutie odvolacieho súdu a súčasne nebola identifikovaná rozhodovacia prax odvolacieho súdu, v ktorej by bola predmetná právna otázka vyriešená. Z uvedeného dôvodu dovolací súd konštatuje prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

13. Podľa § 40 ods. 1 ZRK v znení účinnom od 1. januára 2015 tuzemský rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený príslušným súdom len, na základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, ak:

a) účastník rozhodcovského konania preukáže, že;

1. nemal spôsobilosť uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, rozhodcovská zmluva nebola uzavretá v súlade s právnym poriadkom, podľa ktorého sa na základe dohody zmluvných strán mala rozhodcovská zmluva uzavrieť, alebo že takáto dohoda nebola uzavretá, podľa právneho poriadku Slovenskej republiky;

2. nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu, o rozhodcovskom konaní alebo že mu nebolo umožnené sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní;

3. rozhodcovským rozsudkom sa rozhodol spor, pre ktorý nebola uzatvorená rozhodcovská zmluva, alebo ktorý nie je v medziach rozhodcovskej doložky, alebo že rozsudok prekračuje dosah dohovoru o rozhodcovi alebo dosah rozhodcovskej doložky; ak ale môžu byť časti rozhodcovského rozsudku vo veciach porobených rozhodcovskému konaniu oddelené od častí rozsudku pojednávajúcich o veciach, ktoré nie sú mu podrobené, súd zruší rozhodcovský rozsudok len v dotknutej časti;

4. rozhodcovský súd nebol ustanovený, rozhodcovské konanie neprebiehало spôsobom dohodnutým účastníkmi rozhodcovského konania alebo že sa táto dohoda neuzavrela, ak ustanovenie rozhodcovského súdu alebo priebeh rozhodcovského konania bol v rozpore s ustanoveniami tohto zákona, ak tieto skutočnosti mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej alebo;

b) súd zistí, že sú dôvody, pre ktoré by boli odopreté uznanie a výkon cudzieho rozhodcovského rozsudku aj bez návrhu účastníka podľa § 50 ods. 2 tohto zákona.

14. Podľa § 43 ods. 1 ZRK, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov neplatnosti rozhodcovskej zmluvy alebo nemožnosti riešiť predmet sporu v rozhodcovskom konaní, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

15. Podľa § 78 ods. 1 CSP nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu.

16. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky procesného spoločenstva, pri ktorom odvolací súd dospel k záveru, že v prípade žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku mala byť v predmetnom spore žaloba podaná oboma solidárne zaviazanými žalovanými z rozhodcovského rozsudku. Odvolací súd pritom vychádzal z ustanovenia § 78 ods. 1 CSP o nútenom procesnom spoločenstve a následku nesplnenia tejto podmienky podľa § 78 ods. 2 CSP, ktorým je zamietnutie

žaloby.

17. Charakter procesného spoločenstva je potrebné rozlišovať podľa predmetu konania na samostatné procesné spoločenstvo a nerozlučné procesné spoločenstvo a podľa vôle subjektov byť subjektom spoločenstva na dobrovoľné procesné spoločenstvo a nútené procesné spoločenstvo. Pritom zásadne platí, že každé nútené procesné spoločenstvo je procesným spoločenstvom nerozlučným. Z charakteru procesného spoločenstva ako núteného a súčasne nerozlučného vychádzali i sudy nižšej inštancie v posudzovanej veci, keď uviedli, že o zrušení rozhodcovského rozsudku sa musí rozhodnúť vo vzťahu ku všetkým subjektom, ktoré rozhodcovský rozsudok zaväzuje, ktorým priznáva judikovanú pohľadávku alebo ukladá judikovanú povinnosť. Sudy nižšej inštancie tak vychádzali zo záveru, že v prípade žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku ide o také spoločné práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodcovského rozsudku, že sa rozsudok (o prípadnom zrušení rozhodcovského rozsudku) musí vzťahovať na všetkých účastníkov pôvodného rozhodcovského konania a nie je možné rozhodnúť o zrušení rozhodcovského rozsudku len vo vzťahu k jednému z viacerých solidárne zaviazaných žalovaných. Sudy nižšej inštancie nútenosť procesného spoločenstva síce formálne vyvodzovali z ust. § 40 ods. 1 ZRK, v skutočnosti ale teleologickým výkladom dospeli k záveru, že ide zároveň o procesné spoločenstvo nerozlučné.

18. Pri určovaní charakteru procesného spoločenstva je potrebné zamerať sa na predmet konania a vôľu subjektov vytvoriť procesné spoločenstvo. V prípade predmetu konania ide podľa najvyššieho súdu pri žalobe o zrušenie rozhodcovského konania o žalobu sui generis, ktorú nie je potrebné nevyhnutne vtesnať do jedného z druhov vymenovaných v § 137 CSP, a to s ohľadom na exemplárny a neúplný výpočet žalôb tam obsiahnutý. Jej samotné podanie z procesného hľadiska umožňuje § 40 ods. 1 ZRK, najvyšší súd sa ale nestotožňuje s tým záverom súdov nižšej inštancie, že uvedené ustanovenie zároveň upravuje okruh subjektov sporového konania z pohľadu hmotného práva. Predmetom konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku je síce preskúmanie osobitného právneho aktu, ktorý bol vydaný súkromnoprávnym subjektom s jasne nastavenými hranicami prieskumu zo strany príslušného súdu, avšak vydaného v nadväznosti na príslušné hmotnoprávne postavenie účastníkov rozhodcovského konania, ktoré bolo vymedzené v samotnej žalobe podanej na rozhodcovský súd a premietlo sa aj do ich procesného postavenia v rozhodcovskom konaní. Práve uvedené prelínanie rozhodcovského rozsudku ako súkromnoprávneho aktu s procesným aspektom rozhodcovského konania nie je možné podľa dovolacieho súdu opomínať.

19. Aj keď predmetom konania o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je hmotnoprávny prieskum rozhodcovského rozsudku, z hmotného práva vyplýva pre účastníkov rozhodcovského konania ich procesné postavenie v rozhodcovskom konaní. Ustanovenie § 51 ods. 3 ZRK upravuje subsidiárnu aplikáciu Civilného sporového poriadku na rozhodcovské konanie v otázkach, ktoré nie sú upravené v zákone o rozhodcovskom konaní. Z uvedeného dôvodu je možné na procesné postavenie účastníkov rozhodcovského konania aplikovať aj ustanovenia Civilného sporového poriadku týkajúce sa procesného spoločenstva.

20. Skutočnosť, že v prípade solidárneho záväzku ide na strane žalovaných o samostatné procesné spoločenstvo, je v rozhodovacej praxi súdov stabilne vyriešená:

V danom prípade predmetom konania je solidárny záväzok žalovaných, pričom hmotné právo umožňuje, aby takýto záväzok bol prejednaný samostatne voči každému spoločníkovi; ak rozhodne súd proti všetkým spoločníkom jedným rozhodnutím, nemusí sa rozhodnutie vzťahovať na všetkých rovnako. Solidárne zaviazaní dlžníci majú postavenie samostatných spoločníkov (§ 91 ods. 1 O.s.p.) a každý z nich je oprávnený podať námietky len za svoju osobu. (uznesenie najvyššieho súdu z 29. januára 2019 sp. zn. 5Cdo/1/2018)

Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi.

(rozsudok najvyššieho súdu z 22. júna 2016 sp. zn. 3Cdo/18/2016).

21. Najvyšší súd ďalej v uznesení z 26. októbra 2016 sp. zn. 6Cdo/544/2015 uviedol, že: „k otázke charakteru spoločenstva medzi solidárne zaviazanými dlžníkmi už Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujal stanovisko, keď napríklad v rozhodnutí 4 Cdo 203/2005 uviedol, že žalovaní solidárni dlžníci sú zásadne samostatnými a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní. Vysvetlil, že právny základ záväzku každého z nich a prípadné námietky proti nemu môžu byť u každého spoločníka posúdené nezávisle. Samotná povaha solidarity sa vyznačuje mnohosťou právnych vzťahov spätých iba totožnosťou plnenia či predmetu plnenia. Solidárny záväzok sa ale nemusí vyznačovať totožným obsahom, rôznosť práv a povinností k tomu istému plneniu je tu prípustná. Ak teda ide o samostatné záväzky, ktoré nemusia byť ani obsahovo totožné, potom už táto skutočnosť vylučuje, že by mohlo ísť medzi solidárnymi dlžníkmi o také spoločné práva, aby sa rozsudok musel vzťahovať na všetkých. Rozsudok sa nemusí vzťahovať na všetkých žalovaných solidárnych dlžníkov a o nerozlučné spoločenstvo nepôjde tiež preto, že veriteľ si môže zvoliť, či bude o celé plnenie žalovať všetkých alebo len niektorých spoludlžníkov. Z hmotného práva, podľa ktorého je len na úvahe veriteľa, či bude celé plnenie alebo jeho časť žiadať len od niektorého alebo od všetkých solidárnych dlžníkov, totiž vyplýva, že pasívne vecne legitimovaný je ktorýkoľvek solidárny dlžník sám o sebe. Už z toho, že o založení procesného spoločenstva medzi solidárnymi dlžníkmi rozhoduje iba vôľa veriteľa (pôjde o tzv. dobrovoľné spoločenstvo), vyplýva záver o samostatnosti spoločníkov. Okrem toho, aj keby boli žalovaní všetci solidárni dlžníci, nemusí sa rozsudok vzťahovať na všetkých, lebo každému z nich prislúchajú jeho (resp. aj jeho) osobné námietky, ktoré budú posudzované iba vo vzťahu k nemu samému. Výsledok sporu tak môže vyznieť inak pre solidárneho dlžníka, ktorý vzniesol námietku premlčania svojho dlhu, než pre jeho spoludlžníka, ktorý tak neurobil. Rôznosť rozsudku môže byť dôsledkom aj napr. odpustenia dlhu voči jednému zo spoludlžníkov, ktoré nemá vplyv na povinnosť ostatných, alebo nemožnosťou plnenia na strane jedného z nich, pričom aj splatnosť záväzkov jednotlivých solidárnych dlžníkov nemusí byť totožná a záväzok každého z nich sa premlčí zvlášť.“

22. Z uvedených právnych záverov podľa dovolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že v prípade solidárnych dlžníkov ide o dobrovoľné samostatné procesné spoločenstvo (a to aj v prípade rozhodcovského konania), pričom veriteľ si môže zvoliť, proti ktorému z viacerých solidárne zaviazaných dlžníkov podá žalobu, či bude od neho žiadať celé plnenie alebo len jeho časť a každému zo solidárnych dlžníkov prislúchajú samostatné námietky vo vzťahu k veriteľovi. Žalovaný v tomto konaní si mohol pri iniciovaní rozhodcovského konania zvoliť, či podá žalobu len voči jednému zo solidárnych dlžníkov alebo viacerým a v akej časti.

23. Ďalej je pri zodpovedaní vymedzenej právnej otázky potrebné zohľadniť znenie § 40 ods. 1 ZRK. Práve uvedené ustanovenie podľa odvolacieho súdu zakladá v prípade konania o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku nútené procesné spoločenstvo na strane žalobcov, kde sa pre úspech v spore vyžaduje účasť oboch solidárne zaviazaných žalovaných z rozhodcovského konania. Znenie: „len na základe žaloby účastníka rozhodcovského konania podanej proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania“ je podľa odvolacieho súdu potrebné vykladať tak, že aj napriek tomu, že nepochybne ide o solidárnych dlžníkov, ktorých práva a povinnosti z hmotného práva zakladajú dobrovoľné samostatné procesné spoločenstvo, pre úspech žaloby sa vyžaduje účasť všetkých žalovaných z rozhodcovského konania na strane žalobcu. Najvyšší súd sa s takýmto výkladom predmetného ustanovenia nestotožňuje.

24. Pri aplikácii gramatického (jazykového) výkladu z ustanovenia § 40 ods. 1 ZRK nevyplyva, že by na strane žalobcu mali vystupovať všetci solidárne zaviazaní žalovaní z rozhodcovského rozsudku. Gramatickým výkladom je možné dospieť k záveru, že predmetné ustanovenie upravuje oprávnenie jedného účastníka rozhodcovského konania podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, pričom ďalej žiadnym spôsobom nerozvádza okruh sporových strán a prípadné procesné spoločenstvo.

25. Pri aplikácii teleologického výkladu ustanovenia § 40 ods. 1 ZRK je potrebné dospieť k záveru, že predmetným ustanovením sa realizuje kontrolná funkcia vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku,

pričom do novely zákona o rozhodcovskom konaní účinnej od 1. januára 2015 sa vyskytovali nejasnosti ohľadom pasívne legítimovaného subjektu pri podaní žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, kedy sa stávalo, že žaloba smerovala voči rozhodcovskému súdu (napr. uznesenie najvyššieho súdu zo 16. mája 2012 sp. zn. 6Cdo/89/2012), ktoré novelizácia uskutočnená zákonom č. 336/2014 Z. z. odstránila. Z vykonanej novelizácie ale podľa najvyššieho súdu nevyplýva, že by ambíciou novely bolo upraviť okruh sporových strán konania o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku a založiť nútené procesné spoločenstvo. Ako dovolací súd už uviedol, nevyplýva to ani z gramatického výkladu predmetného ustanovenia.

26. Pri použití logického argumentu ad absurdum na výklad ustanovenia § 40 ods. 1 ZRK aplikovaný odvolacím súdom by prijaté závery viedli k procesnému postupu súdov, ktoré by prejednávali spory o žalobách na zrušenie rozhodcovského rozsudku len s prihliadnutím na okruh účastníkov rozhodcovského konania, bez ohľadu na ich hmotnoprávne práva a povinnosti. Spory o samostatných právach a povinnostiach po zrušení rozhodcovského rozsudku podľa § 43 ods. 1 ZRK by sa tak viedli so širším okruhom subjektov, než by bolo v skutočnosti potrebné.

27. Z uskutočneného výkladu predmetného ustanovenia podľa najvyššieho súdu nevyplýva, že by ustanovenie § 40 ods. 1 ZRK upravovalo nútené nerozlučné procesné spoločenstvo. Uvedené ustanovenie upravuje len oprávnenie jedného účastníka rozhodcovského konania podať žalobu proti druhému účastníkovi rozhodcovského konania, pričom procesné spoločenstvo v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku je potrebné posudzovať s ohľadom na predmet konania a aplikovateľné hmotné právo. Výklad § 40 ods. 1 ZRK nie je preto možné uskutočniť osamotene, ale je potrebné ho uskutočniť v nadväznosti na samotné procesné postavenie účastníkov v rozhodcovskom konaní.

28. Dovolací súd poukazuje aj na ustanovenie § 43 ods. 1 ZRK, ktoré výslovne predpokladá situáciu, kedy po zrušení rozhodcovského rozsudku pre neplatnosť rozhodcovskej zmluvy sa má v konaní pokračovať v rozsahu uvedenom v žalobe. Pôvodný žalobca sa aj pri iniciovaní samotného rozhodcovského konania môže rozhodnúť, či bude žalovať jedného, viacerých alebo všetkých solidárne zaviazaných dlžníkov. Dovolací súd poukazuje aj na odbornú spisbu, podľa ktorej: „žalobou sa možno domáhať zrušenia celého rozhodcovského rozsudku. Takisto sa však možno domáhať aj zrušenia len časti rozhodcovského rozsudku, a to aj v prípade, ak sa namietaná vada dotýka celého rozhodcovského rozsudku. Domnievame sa však, že takýto postup je možný len v prípade, ak je napadnutá časť oddeliteľná od zvyšku rozhodcovského rozsudku. V opačnom prípade bude žalobu zrejme nevyhnutné zamietnuť, keďže súd nemôže rozhodnúť ultra petita. Takisto je, podľa nášho názoru, prípustné, aby v prípade žaloby na zrušenie celého rozhodcovského rozsudku súd zrušil len časť rozhodcovského rozsudku (rozhodnutie infra petita). Podľa písm. a) bodu 3 je súd *expressis verbis* povinný zrušiť rozhodcovský rozsudok len v tej časti, ktorej sa týka dôvod zrušenia. (Gyárfáš, J., Števček, M. a kol. Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 518 - 593)“

29. Z uvedeného podľa najvyššieho súdu vyplýva, že predmetom žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemusí byť celý predmet rozhodcovského konania, žalobca je oprávnený určiť rozsah, v ktorom rozhodcovský rozsudok napáda a v prípade samostatných práv a povinností žalovaných neexistuje pre súd prekážka, pre ktorú by nemohol rozhodnúť o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku v rozsahu, ktorý sa týka len jedného z rozhodcovským rozsudkom solidárne zaviazaných žalovaných a aby v ostatnom rozsahu (voči ostatným žalovaným) zostal rozhodcovský rozsudok nedotknutý. Uvedené potvrdzuje aj odborná spisba, na ktorú už poukázali v konaní aj samotné sporové strany: Ak bolo v rozhodcovskom konaní viacero účastníkov, mal by žalobca ako pasívne legítimovaných označiť všetkých. V opačnom prípade, podľa nášho názoru, žalobe v zásade nemožno vyhovieť. Opačný záver si však možno predstaviť v prípade, ak ide o samostatné procesné spoločenstvo a žalobca sa domáha zrušenia len časti rozhodcovského rozsudku, ktorá sa nedotýka iných účastníkov. (Gyárfáš, J., Števček, M. a kol. Zákon o rozhodcovskom konaní. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 518 - 593)

30. Aj keď v rozhodovanej veci spornosť solidárneho záväzku žalovaných v rozhodcovskom konaní nevyvstala, najvyšší súd poukazuje na hmotnoprávnu úpravu obsiahnutú v § 194 ods. 6 a 9 OBZ, z ktorej vyplýva solidárna zaviazanosť členov predstavenstva za spôsobenú škodu spoločnosti a oprávnenie veriteľa spoločnosti túto škodu voči solidárne zaviazaným členom predstavenstva uplatniť vo vlastnom mene a na vlastný účet, a to vo vzťahu ku všetkým alebo len vo vzťahu k niektorým zo zodpovedných členov predstavenstva.

31. Dovolací súd z vyššie vysvetlených dôvodov uzatvára, že ustanovenie § 40 ods. 1 ZRK je potrebné pre účely určenia procesného spoločenstva v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku vykladať v kontexte s hmotnoprávnym a procesnoprávnym postavením účastníkov rozhodcovského konania. Pokiaľ bolo rozhodcovským rozsudkom rozhodnuté o povinnosti viacerých žalovaných plniť spoločne a nerozdielne a ide preto o ich samostatné procesné spoločenstvo, ktorýkoľvek zo žalovaných je oprávnený samostatne podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku v rozsahu, ktorý sa týka jeho samostatnej povinnosti a pre jeho procesný úspech sa nevyžaduje účasť aj ďalších solidárne zaviazaných žalovaných.

32. Najvyšší súd zároveň dopĺňa, že pokiaľ účastník rozhodcovského konania podá žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku aj v rozsahu týkajúcom sa ďalšieho solidárne zaviazaného žalovaného, ktorý ale nie je sporovou stranou v konaní o žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v tejto časti je potrebné žalobu zamietnuť.

33. Dovolací súd z uvedených dôvodov dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v súlade s § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné. Odvolací súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, preto je dovolanie žalobcu súčasne dôvodné. Najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušuje podľa § 449 ods. 1 CSP. Vzhľadom na skutočnosť, že žaloba bola súdom prvej inštancie zamietnutá bez preskúmania samotných žalobných dôvodov, nápravu je v tomto konaní podľa najvyššieho súdu možné dosiahnuť len súčasným zrušením rozsudku súdu prvej inštancie, a to v súlade s § 449 ods. 2 CSP.

34. Najvyšší súd vec v súlade s § 450 CSP vracia na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Vzhľadom na prechod výkonu súdnictva uskutočnený v súlade s § 18n ods. 8 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov vec vracia na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava III.

35. V ďalšom konaní sú súd prvej inštancie a odvolací súd viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Úlohou súdu prvej inštancie bude podanú žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku riadne prejednať v rozsahu, v ktorom bol žalobca rozhodcovským rozsudkom zaviazaný na splnenie povinnosti.

36. O trovách dovolacieho konania a trovách pôvodného konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.